

ZAKONO ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI REPUBLIKE SRPSKE

Službeni glasnik RS br. 106/09

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se obezbjeđenje zdravstvene zaštite, načela zdravstvene zaštite, prava i obaveze građana i pacijenata u ostvarivanju zdravstvene zaštite, nivoi zdravstvene zaštite, osnivanje, prestanak rada i organizacija zdravstvenih ustanova, organi zdravstvene ustanove, organizovanje rada, radno vrijeme i štrajk u zdravstvenoj ustanovi, zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik, sertifikacija i akreditacija zdravstvenih ustanova, posebne odredbe, finansiranje zdravstvene ustanove, nadzor, stručne komisije, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i provođenje zdravstvene zaštite.

Član 2.

(1) Zdravstvena zaštita je skup usluga i aktivnosti za unapređivanje i očuvanje zdravlja ljudi, sprečavanje oboljenja i povreda, rano otkrivanje oboljenja, blagovremeno liječenje i rehabilitaciju.

(2) Usluge i aktivnosti zdravstvene zaštite su kvalitetne, bezbjedne, efikasne, efektivne, zasnovane na naučnim dokazima i u skladu sa načelima profesionalne etike.

Član 3.

(1) Zdravstvena djelatnost je djelatnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku (u daljem tekstu: Republika).

(2) Zdravstvena djelatnost se obavlja u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama, po medicinskoj doktrini i uz upotrebu medicinske tehnologije.

(3) Zdravstvenu djelatnost obavljaju zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici pod uslovima i na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 4.

(1) Narodna skupština Republike Srpske, na prijedlog Vlade Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) donosi srednjoročnu Strategiju razvoja zdravstvenog sistema Republike Srpske (u daljem tekstu: Strategija).

(2) Radi provođenja Strategije iz stava 1. ovog člana Vlada donosi Akcioni plan razvoja zdravstvenog sistema Republike Srpske (u daljem tekstu: Akcioni plan).

(3) U skladu sa Akcionim planom iz stava 2. ovog člana ministar zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: ministar) donosi srednjoročni Plan ljudskih resursa za zdravstveni sistem Republike Srpske.

Član 5.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda, podrazumijevaju oba pola.

II OBEZBJEĐENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 6.

Zdravstvena zaštita se obezbjeđuje, na nivou Republike, jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: lokalna samouprava) i poslodavca, preduzimanjem specifičnih aktivnosti na promociji zdravlja, prevenciji i liječenju bolesti i stanja, rehabilitaciji oboljelih i povrijeđenih, obezbjeđenju lijekova i medicinskih sredstava, zaštiti životne i radne sredine i druge specifične aktivnosti.

Član 7.

(1) Obezbjedenje zdravstvene zaštite na nivou Republike zasniva se na elementima ekonomske, socijalne i zdravstvene politike kojima se stvaraju uslovi za provođenje zdravstvene zaštite, usklađivanje djelovanja i razvoj sistema zdravstvene zaštite, i to:

- a) uspostavljanje prioriteta, planiranje, donošenje strategija i programa za provođenje zdravstvene zaštite, kao i donošenje propisa u ovoj oblasti,
- b) nadzor nad radom zdravstvenih ustanova,
- v) provođenje poreske i ekonomske politike kojima se podstiče održivost i razvoj zdravstvenog sistema,
- g) obezbjeđivanje uslova za zdravstvenu edukaciju stanovništva,
- d) obezbjeđivanje uslova za razvoj integrisanog zdravstvenog informacionog sistema u Republici,
- đ) razvoj naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti zdravstvene zaštite,
- e) obezbjeđivanje uslova za stručno usavršavanje zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika,
- ž) osnivanje zdravstvenih ustanova od interesa za Republiku,
- z) obezbjeđivanje sredstava za izgradnju i opremanje zdravstvenih ustanova, kao i kontinuirano održavanje objekata i opreme za zdravstvene ustanove čiji je osnivač Republika,
- i) obezbjeđivanje zdravstvene zaštite lica koja se nalaze u pritvoru i na izdržavanju kazne zatvora,
- j) obavještanje građana u vezi zaštite zdravlja za slučaj izbijanja epidemija i drugih većih nepogoda i nesreća (zemljotres, požar, poplava, opasnost od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja, trovanja i dr.),
- k) otklanjanje zdravstvenih posljedica prouzrokovanih elementarnim i drugim nepogodama i vanrednim prilikama,
- l) podsticanje aktivnosti na omasovljavanju dobrovoljnog davanja krvi i provođenje programa prikupljanja krvi, kao i davanja i primanja organa i tkiva za presađivanje i
- lj) provođenje specifičnih aktivnosti na zaštiti i očuvanju životne sredine.

(2) Vlada može osnovati komisiju za multisektorsku saradnju radi ostvarivanja uloge Republike u obezbjeđenju zdravstvene zaštite.

Član 8.

(1) Na nivou Republike se obezbjeđuje zdravstvena zaštita pod jednakim uslovima, populacionim i nozološkim grupama od posebnog socijalno-medicinskog značaja.

(2) Zdravstvena zaštita iz stava 1. ovog člana obuhvata:

- a) djecu do navršениh 15 godina života, školsku djecu i studente do kraja školovanja, a najkasnije do 26 godine života, u skladu sa zakonom,
  - b) žene u vezi sa planiranjem porodice, kao i u toku trudnoće, porođaja i materinstva do 12 mjeseci poslije porođaja, ako drugim zakonom nije drugačije uređeno,
  - v) lica starija od 65 godina života,
  - g) lica sa invaliditetom,
  - d) lica u stanju mentalne retardacije,
  - đ) nezaposlena lica prijavljena organizaciji za zapošljavanje ako ne ostvaruju novčanu naknadu prema propisima o pravima nezaposlenih lica,
  - e) korisnike prava iz propisa koji regulišu oblast prava boraca, vojnih invalida i porodica boraca odbrambeno-otadžbinskog rata i zaštitu civilnih žrtava rata,
  - ž) socijalno ugrožena lica u skladu sa posebnim zakonom,
  - z) lica koja žive sa HIV infekcijom ili koja boluju od AIDS ili drugih zaraznih bolesti koje su utvrđene posebnim zakonom kojim se uređuje oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti,
  - i) lica koja boluju od malignih bolesti, hemofilije, šećerne bolesti, psihoza, epilepsija, multiple skleroze, cistične fibroze, reumatske groznice,
  - j) lica u terminalnoj fazi hronične bubrežne insuficijencije,
  - k) oboljela, odnosno povrijeđena lica kojima se pruža hitne medicinske pomoći i
  - l) lica u vezi sa davanjem i primanjem ljudskih organa, tkiva i ćelija.
- (3) Obim, sadržaj i način ostvarivanja zdravstvene zaštite utvrđuje Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond), uz saglasnost Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 9.

- (1) Obezbjedenje zdravstvene zaštite na nivou lokalne samouprave obuhvata aktivnosti za provođenje zdravstvene zaštite od interesa za građane na teritoriji lokalne samouprave, i to:
- a) praćenje rada zdravstvenih ustanova na primarnom nivou zdravstvene zaštite,
  - b) uspostavljanje mreže ambulanti porodične medicine,
  - v) obezbjeđivanje uslova za multisektorsku saradnju,
  - g) provođenje specifičnih aktivnosti na zaštiti i očuvanju životne sredine,
  - d) obezbjeđivanje sredstava za sufinansiranje programa i projekata zdravstvene zaštite od interesa za lokalnu samoupravu,
  - đ) sufinansiranje izgradnje i opremanja zdravstvenih ustanova, kao i obezbjeđenje sredstava za kontinuirano održavanje objekata i opreme, obnavljanje i nabavka nove opreme, za zdravstvene ustanove čiji je osnivač,
  - e) obezbjeđivanje sredstava za zdravstveno osiguranje socijalno ugroženih lica u skladu sa posebnim zakonom,

ž) otklanjanje zdravstvenih posljedica prouzrokovanih elementarnim i drugim nepogodama i vanrednim prilikama i

z) obezbjeđivanje mrtvozorstva.

(2) Lokalna samouprava obezbjeđuje sredstva za ostvarivanje zdravstvene zaštite iz stava 1. ovog člana u svom budžetu.

(3) Lokalna samouprava osniva Odbor za zdravlje (u daljem tekstu: Odbor), u cilju aktivnog učešća u ostvarivanju ciljeva zdravstvenih strategija na nivou primarne zdravstvene zaštite, podrške i pomoći zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima, kao i neposrednog učešća građana u iskazivanju zdravstvenih potreba.

(4) Članovi Odbora se biraju iz reda odbornika lokalne samouprave i predstavnika drugih zainteresovanih organizacija kao što su zdravstvene, obrazovne i socijalne ustanove, preduzeća, nevladine organizacije i većinski reprezentativni sindikat, uz zastupljenost oba pola.

(5) Članove Odbora imenuje nadležni organ lokalne samouprave.

(6) Nadležni organ lokalne samouprave odlukom propisuje broj članova, mandat, nadležnost, način rada i druga pitanja od značaja za funkcionisanje Odbora.

Član 10.

Poslodavac obezbjeđuje zaštitu zdravlja zaposlenih u skladu sa propisima koji regulišu oblast zaštite na radu.

III NAČELA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 11.

(1) Zdravstvena zaštita građana se provodi na načelima jednakosti, dostupnosti, sveobuhvatnosti, kontinuiteta i koordinacije.

(2) Zdravstvena zaštita se ostvaruje bez diskriminacije po bilo kom osnovu.

Član 12.

Jednakost u zdravstvenoj zaštiti podrazumijeva da građani sa istim zdravstvenim potrebama ostvaruju isti nivo zdravstvene zaštite, a građani sa različitim zdravstvenim potrebama ostvaruju različit nivo zdravstvene zaštite, u skladu s odredbama ovog zakona i drugih propisa koji regulišu ovu oblast.

Član 13.

Dostupnost zdravstvene zaštite se ostvaruje obezbjeđivanjem zdravstvene zaštite građanima, koja je fizički, geografski i ekonomski dostupna.

Član 14.

Sveobuhvatnost zdravstvene zaštite na primarnom nivou se ostvaruje pružanjem zdravstvenih usluga građanima, kroz rad timova porodične medicine, bez obzira na pol, godine i bolest.

Član 15.

Kontinuitet zdravstvene zaštite se ostvaruje organizacijom primarne zdravstvene zaštite uspostavljanjem neprekidnog praćenja stanja zdravlja građana kroz sve životne dobi.

Član 16.

Koordinacija zdravstvene zaštite se ostvaruje nesmetanim kretanjem građana kroz zdravstveni sistem, u kome se nivoi zdravstvene zaštite nadopunjuju jedan na drugi i međusobno radi postizanja maksimalne efikasnosti i efektivnosti.

IV PRAVA I OBAVEZE GRAĐANA I PACIJENATA U OSTVARIVANJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 17.

Svaki građanin ima pravo da zdravstvenu zaštitu ostvaruje uz poštovanje najvišeg mogućeg standarda ljudskih prava i vrijednosti, odnosno ima pravo na fizički i psihički integritet i na bezbjednost ličnosti, kao i na uvažavanje njegovih moralnih, kulturnih i religijskih ubjeđenja.

Član 18.

Strani državljanin ili lice bez državljanstva ima pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu s odredbama ovog zakona, međunarodnih sporazuma i drugih propisa koji regulišu ovu oblast.

Član 19.

(1) Zdravstvene ustanove moraju građaninu garantovati pristup uslugama osiguravajući uključenje u liste čekanja za hronična stanja.

(2) Svaki građanin, koji to traži, ima pravo uvida u liste čekanja unutar okvira poštovanja normi privatnosti.

Član 20.

(1) Građanin ima pravo na slobodan izbor doktora porodične medicine i zdravstvene ustanove sekundarnog nivoa.

(2) Građanin bira doktora porodične medicine na period od godinu dana.

Član 21.

(1) Građanin je obavezan da čuva i unapređuje sopstveno zdravlje, zdravlje drugih ljudi, kao i životnu i radnu sredinu.

(2) Građanin je obavezan da, u granicama svojih znanja i mogućnosti, u hitnom slučaju, povrijeđenom ili bolesnom, pruži prvu pomoć.

Član 22.

(1) Pacijent ima pravo na informaciju u vezi svoga zdravlja.

(2) Pacijent ima pravo da od nadležnog doktora, koji ga liječi, dobije informaciju koja mu je potrebna da bi donio odluku u vezi predloženog medicinskog tretmana.

(3) Informacija obuhvata:

a) dijagnozu i prognozu bolesti, kratak opis, cilj i korist od predloženog medicinskog tretmana, vrijeme trajanja i moguće posljedice preduzimanja odnosno nepreduzimanja predloženog medicinskog tretmana,

b) vrstu i vjerovatnoću mogućih rizika, bolne i druge sporedne ili trajne posljedice,

v) druge metode liječenja,

g) moguće promjene pacijentovog stanja poslije preduzimanja predloženog medicinskog tretmana, kao i moguće nužne promjene u načinu života pacijenta i

d) dejstvo lijekova i moguće neželjene posljedice tog dejstva.

(4) Informaciju iz stava 1. ovog člana nadležni doktor je obavezan dati pacijentu i bez njegovog traženja.

(5) Informaciju daje nadležni doktor usmeno i na način koji je razumljiv pacijentu, vodeći računa o njegovoj starosti, obrazovanju i emocionalnom stanju.

(6) Ako pacijent ne poznaje jezik koji je u službenoj upotrebi u Republici, zdravstvena ustanova mu može obezbijediti prevodioca u skladu sa propisima o službenoj upotrebi jezika i pisma, a ako je pacijent gluhoonijem, može mu se obezbijediti tumač.

(7) Pacijent se može odreći svog prava na informaciju, osim informacije da je predloženi medicinski tretman potreban i da nije bez znatnog rizika, odnosno da je rizično nepreduzimanje medicinskog tretmana.

(8) Izuzetno, nadležni doktor će prećutati dijagnozu, tok predloženog medicinskog tretmana i njegove rizike ili informaciju o tome umanjiti, ako postoji ozbiljna opasnost da će informisanjem znatno naškoditi zdravlju pacijenta, a u tom slučaju informacija se mora dati članu porodice pacijenta.

(9) U medicinsku dokumentaciju nadležni doktor unosi podatak da je pacijentu, odnosno članu porodice dao informaciju o podacima iz stava 3. ovog člana.

(10) Pacijent ima pravo uvida u troškove liječenja.

(11) Pacijent ima pravo na informisanje o rezultatima naučnih istraživanja i tehnoloških inovacija.

Član 23.

Pacijent ima pravo da slobodno odlučuje o svemu što se tiče njegovog zdravlja, osim u slučajevima kada to direktno ugrožava život i zdravlje drugih lica.

Član 24.

(1) Pacijent ima pravo na slobodan izbor medicinskog tretmana na osnovu odgovarajućih informacija o mogućim rizicima i posljedicama po zdravlje pacijenta.

(2) Pacijent daje pisanu izjavu o pristanku na predloženi medicinski tretman.

(3) Pristanak na predloženi medicinski tretman pacijent može pismeno opozvati.

(4) Pacijent ima pravo da pismenim putem odredi lice koje će u njegovo ime dati pristanak, odnosno koje će biti obaviješteno umjesto pacijenta o preduzimanju medicinskog tretmana.

Član 25.

(1) Pristanak na medicinski tretman za maloljetnog pacijenta i lice lišeno poslovne sposobnosti daje roditelj, bračni drug, punoljetno dijete, punoljetni brat ili sestra, zakonski zastupnik ili staratelj, u pisanom obliku.

(2) Nadležni doktor koji smatra da zakonski zastupnik pacijenta ne postupa u najboljem interesu djeteta ili lica lišenog poslovne sposobnosti obavezan je da o tome odmah obavijesti organ starateljstva.

(3) U slučaju sumnje ili postojanja zarazne bolesti i bolesti ovisnosti, maloljetno lice, starije od 15 godina, može samostalno dati pristanak za medicinski tretman i bez pristanka lica iz stava 1. ovog člana.

Član 26.

(1) Pacijent ima pravo da odbije predloženi medicinski tretman, čak i u slučaju kada se njime spasava ili održava njegov život.

(2) Pacijent odbija predloženi medicinski tretman izričito u pisanom obliku, a ako pacijent odbije davanje pisane izjave, o tome će se sačiniti službena zabilješka koju potpisuje nadležni doktor i dva zdravstvena radnika.

(3) Nadležni doktor je obavezan da pacijentu ukaže na posljedice njegove odluke o odbijanju predloženog medicinskog tretmana.

Član 27.

Hitni medicinski tretman će se preduzeti nad pacijentom i bez njegove saglasnosti ako je vitalno ugrožen i bez svijesti, ili iz drugih razloga nije u stanju da saopšti svoj pristanak.

Član 28.

(1) Medicinski ogled (u daljem tekstu: ogled) je istraživačka studija na ljudima radi ispitivanja određenih aspekata (sigurnost, efikasnost, efektivnost) novih lijekova, medicinskih sredstava, procedura liječenja ili kombinacije navedenog.

(2) Ogled se može preduzeti nad punoljetnim, poslovno sposobnim pacijentom, uz njegov pristanak.

(3) Izuzetno, kada postoji indikacija za medicinski tretman maloljetnog pacijenta ili lica lišenog poslovne sposobnosti, pristanak daje roditelj, bračni drug, punoljetno dijete, punoljetni brat ili sestra, zakonski zastupnik ili staratelj.

(4) Pacijent, bračni drug, roditelj, zakonski zastupnik ili staratelj, daje pristanak u pisanom obliku, nakon što je informisan o smislu, cilju, postupcima, očekivanim rezultatima, mogućim rizicima, kao i o neželjenim posljedicama ogleda.

(5) Pacijent, odnosno lice iz stava 1. ovog člana, mora biti upozoreno da može ogled odbiti i da pristanak na ogled može opozvati pismeno u svako vrijeme.

(6) Nadležni doktor, koji vrši ogled, obavezan je da vodi računa o tome da zaštita života i zdravlja pacijenta uvijek ima prednost u odnosu na interes društva i nauke.

(7) Pacijent koji zbog ogleda pretrpi tjelesnu povredu ili mu se zdravlje naruši ima pravo na naknadu štete u skladu sa zakonom.

(8) Zdravstvena ustanova je obavezna da prije početka ogleda osigura pacijenta koji je podvrgnut ogledu, za slučaj nastanka tjelesne povrede ili narušavanja zdravlja koji je izazvan ogledom, u skladu sa zakonom.

(9) Zdravstvena ustanova je obavezna da zaključi ugovor sa pacijentom kojim se određuje iznos nadoknade koja pripada pacijentu koji učestvuje u ogledu.

(10) Pacijent ima pravo da učestvuje u kliničkom ispitivanju lijekova i medicinskih sredstava, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast lijekova i medicinskih sredstava.

(11) Etički odbor zdravstvene ustanove, prije početka oglada, donosi odluku o preduzimanju oglada nad pacijentom u zdravstvenoj ustanovi.

(12) U privatnim zdravstvenim ustanovama ne može se preduzimati ogled.

Član 29.

(1) Pacijent ima pravo na povjerljivost ličnih informacija koje je saopštio nadležnom doktoru, uključujući i one koje se odnose na njegovo stanje zdravlja i potencijalne dijagnostičke i terapijske procedure.

(2) Zabranjeno je da nadležni doktor, bez pismenog pristanka pacijenta, saopšti drugim licima lične podatke o pacijentu iz stava 1. ovog člana, osim kada je na to obavezan posebnim zakonom.

(3) Ako je pacijent dao pristanak nadležni doktor može saopštiti podatke o zdravstvenom stanju pacijenta punoljetnom članu porodice pacijenta.

(4) Nadležni doktor mora saopštiti podatke o zdravstvenom stanju pacijenta punoljetnom članu porodice i u slučaju kada pacijent nije dao pristanak za saopštavanje podataka o svom zdravstvenom stanju, a to je neophodno radi izbjegavanja zdravstvenog rizika člana porodice.

Član 30.

(1) Pacijent ima pravo na zaštitu svoje privatnosti tokom provođenja dijagnostičkih ispitivanja, posjete specijalisti i medicinsko-hirurškog liječenja u cjelini.

(2) Pregledu pacijenta mogu prisustvovati zdravstveni radnici koji preduzimaju medicinski tretman, studenti medicine, učenici medicinske škole, a za lica do 15 godina života i poslovno nesposobna lica, roditelj, zakonski zastupnik ili staratelj.

(3) Pacijent može dati pisanu saglasnost i za prisutnost drugih lica prilikom pregleda.

Član 31.

(1) Pacijent kome je uskraćena zdravstvena zaštita, odnosno pacijent koji nije zadovoljan pruženom zdravstvenom uslugom, odnosno postupkom zdravstvenog ili drugog radnika zdravstvene ustanove, može podnijeti prigovor direktoru zdravstvene ustanove.

(2) Prigovor se podnosi usmeno na zapisnik ili u pisanoj formi u roku od osam dana od dana učinjene povrede prava pacijenta.

(3) Direktor zdravstvene ustanove, u roku od 15 dana od dana podnošenja prigovora, utvrđuje sve bitne činjenice na osnovu kojih donosi konačnu odluku po prigovoru iz stava 2. ovog člana.

(4) Pacijent koji je nezadovoljan konačnom odlukom direktora ili ako direktor u propisanom roku ne odluči o prigovoru, može pokrenuti spor kod nadležnog suda.

Član 32.

(1) Pacijent koji zbog stručne greške zdravstvenog radnika, odnosno zdravstvenog saradnika, u ostvarivanju zdravstvene zaštite pretrpi štetu na svom tijelu ili se stručnom greškom prouzrokuje pogoršanje njegovog zdravstvenog stanja ima pravo na naknadu štete u skladu sa zakonom.

(2) Nadležna zdravstvena komora će, na zahtjev direktora zdravstvene ustanove, imenovati Komisiju od pet članova, za utvrđivanje stručne greške iz stava 1. ovog člana.

(3) Nadležna zdravstvena komora dostavlja nalaz i mišljenje Komisije iz stava 2. ovog člana Ministarstvu i podnosiocu zahtjeva, radi ostvarivanja prava iz stava 1. ovog člana.

(4) Pravo na naknadu štete se ne može unaprijed isključiti ili ograničiti.

Član 33.

(1) Pacijent ima pravo uvida u svoju medicinsku dokumentaciju i može postavljati pitanja o sadržaju dokumentacije.

(2) Izuzetno, članovi uže porodice pacijenta imaju pravo uvida u medicinsku dokumentaciju svog člana porodice ako su ti podaci od značaja za njihovo zdravlje.

Član 34.

Pacijent, kod ostvarivanja zdravstvene zaštite, obavezan je da:

- a) aktivno učestvuje u zaštiti, očuvanju i unapređenju svog zdravlja,
- b) u potpunosti informiše nadležnog zdravstvenog radnika o istinitim podacima o svom zdravstvenom stanju,
- v) poštuje uputstva i preuzima mjere propisane terapije od strane nadležnog zdravstvenog radnika,
- g) poštuje kućni red zdravstvene ustanove i
- d) poštuje zdravstvene radnike i zdravstvene saradnike.

V NIVOI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 35.

(1) Zdravstvena zaštita se obavlja na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou.

(2) Poseban oblik zaštite zdravlja stanovništva se ostvaruje organizacijom javnog zdravstva.

Član 36.

(1) Primarni nivo zdravstvene zaštite obuhvata:

- a) aktivnosti na promociji zdravlja,
- b) zdravstvenu edukaciju građana o najčešćim zdravstvenim problemima, metodama njihove identifikacije i kontrole,
- v) prevenciju, dijagnostiku, liječenje i rehabilitaciju bolesti i povreda,
- g) hitnu medicinsku pomoć,
- d) otkrivanje i redukciju faktora rizika masovnih nezaraznih bolesti,
- đ) preventivnu, dječiju i opštu stomatologiju,
- e) zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja,

- ž) rehabilitaciju u zajednici,
- z) imunizaciju protiv zaraznih bolesti,
- i) liječenje u kući,
- j) palijativnu njegu,
- k) hitni sanitetski prevoz,
- l) obezbjeđivanje lijekova i medicinskih sredstava i
- lj) higijensko-epidemiološke poslove.

(2) Primarni nivo zdravstvene zaštite obezbjeđuje se putem ambulante porodične medicine, stomatološke ambulante, doma zdravlja, doma za zdravstvenu njegu i apoteke.

(3) Na primarnom nivou zdravstvene zaštite se može organizovati i provoditi nastavna i naučnoistraživačka djelatnost.

(4) Nastava iz oblasti porodične medicine se može organizovati i provoditi u centrima za edukaciju iz porodične medicine u sastavu doma zdravlja.

Član 37.

(1) Sekundarni nivo zdravstvene zaštite obezbjeđuje specijalizovanu zdravstvenu zaštitu.

(2) Specijalizovana zdravstvena zaštita iz stava 1. ovog člana obuhvata složene metode i postupke dijagnostike, liječenja i rehabilitacije.

(3) Sekundarni nivo zdravstvene zaštite se obezbjeđuje putem specijalističke ambulante, specijalističkog centra, bolnice i zavoda.

(4) Sekundarni nivo zdravstvene zaštite se organizuje tako da dopunjuje primarnu zdravstvenu zaštitu i pruža joj organizovanu i kontinuiranu pomoć i podršku.

(5) Na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite se provodi sekundarna i tercijarna prevencija.

(6) Na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite može se organizovati i provoditi nastavna i naučnoistraživačka djelatnost.

Član 38.

(1) Tercijarni nivo zdravstvene zaštite obezbjeđuje visokospecijalizovanu zdravstvenu zaštitu, koja se ne obezbjeđuje na nivou sekundarne zdravstvene zaštite.

(2) Visokospecijalizovana zdravstvena zaštita iz stava 1. ovog člana obuhvata najsloženije metode i postupke dijagnostike, liječenja i rehabilitacije.

(3) Tercijarni nivo zdravstvene zaštite se obezbjeđuje putem specijalističke ambulante, specijalističkog centra, bolnice i zavoda.

(4) Tercijarni nivo zdravstvene zaštite se organizuje tako da dopunjuje sekundarnu zdravstvenu zaštitu i pruža joj organizovanu i kontinuiranu pomoć i podršku.

(5) Na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite se provodi sekundarna i tercijarna prevencija.

(6) Na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite se organizuje i provodi nastavna i naučnoistraživačka djelatnost.

Član 39.

(1) Javno zdravstvo je poseban oblik zaštite zdravlja stanovništva koji podrazumijeva organizovanu i sveobuhvatnu aktivnost društva radi očuvanja fizičkog i mentalnog zdravlja, odnosno očuvanja životne sredine, kao i suzbijanja faktora rizika za nastanak bolesti i povreda, koja se ostvaruje primjenom zdravstvenih tehnologija i mjerama koje su namijenjene promociji zdravlja, prevenciji bolesti i poboljšanju kvaliteta života.

(2) Javno zdravstvo obuhvata naučno polje preventivne medicinske nauke, uključujući higijenu, epidemiologiju, mikrobiologiju, socijalnu medicinu, zdravstvenu ekologiju, zdravstvenu statistiku, promociju zdravlja i prevenciju bolesti.

Član 40.

(1) Nivoi zdravstvene zaštite se povezuju kroz referalni sistem.

(2) Referalni sistem je kontinuirano i nesmetano kretanje građana i pacijenata kroz zdravstveni sistem, koje prati odgovarajuća medicinska dokumentacija.

(3) Ministar će pravilnikom propisati referalni sistem zdravstvene zaštite.

VI OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Član 41.

Zdravstvene ustanove su:

- a) ambulanta porodične medicine,
- b) stomatološka ambulanta,
- v) dom zdravlja,
- g) apoteka,
- d) specijalistička ambulanta,
- đ) specijalistički centar,
- e) bolnica,
- ž) zavod,
- z) institut za javno zdravstvo,
- i) dom za zdravstvenu njegu,
- j) laboratorija,
- k) banka biološkog materijala i
- l) banka matičnih ćelija.

Član 42.

(1) Zdravstvena ustanova se može osnovati kao javna ili privatna zdravstvena ustanova, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/07).

(2) Javna i privatna zdravstvena ustanova se osniva pod jednakim uslovima.

Član 43.

(1) Javnu zdravstvenu ustanovu osniva Republika i lokalna samouprava.

(2) Republika osniva bolnicu, institut za javno zdravstvo, zavod za transfuzijsku medicinu, zavod za sudsku medicinu i zavod za forenzičku psihijatriju, zavod za medicinu rada i sporta, zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, zavod za stomatologiju i banku biološkog materijala.

(3) Oblast transfuzijske medicine je propisana Zakonom o transfuzijskoj medicini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/08).

(4) Lokalna samouprava osniva dom zdravlja, a može osnovati ambulantu porodične medicine, stomatološku ambulantu i apoteku.

(5) Ministarstvo unutrašnjih poslova i ustanove za izvršavanje krivičnih sankcija mogu obavljati zdravstvenu djelatnost, ako Ministarstvo utvrdi da ispunjavaju uslove za određenu vrstu zdravstvene ustanove.

Član 44.

Privatnu zdravstvenu ustanovu može osnovati pravno i fizičko lice i to: ambulantu porodične medicine, stomatološku ambulantu, apoteku, specijalističku ambulantu, specijalistički centar, bolnicu, zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, dom za zdravstvenu njegu, laboratoriju i banku matičnih ćelija.

Član 45.

(1) Zdravstvena ustanova se osniva i počinje sa radom ako ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme.

(2) Ministar donosi pravilnik o uslovima za početak rada zdravstvene ustanove.

(3) Ministar rješenjem utvrđuje ispunjenost uslova za početak rada zdravstvene ustanove i visinu troškova za postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova.

(4) Rješenje ministra iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(5) Troškove postupka utvrđivanja uslova snosi podnosilac zahtjeva, koji čine prihod budžeta Republike.

(6) Na osnovu odluke o osnivanju i rješenja iz stava 3. ovog člana, zdravstvena ustanova se upisuje u sudski registar, čime stiče svojstvo pravnog lica.

Član 46.

(1) Na osnovu rješenja o ispunjenosti uslova za početak rada zdravstvena ustanova se upisuje i u Registar zdravstvenih ustanova, koji vodi Ministarstvo.

(2) Ministar pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja Registra zdravstvenih ustanova.

Član 47.

(1) Zdravstvene ustanove mogu organizovati dio nastave po ovlaštenju univerziteta.

(2) Zdravstvena ustanova i javni univerzitet međusobne odnose regulišu ugovorom, a ugovorom o radu obaveze radnika u izvođenju nastave.

Član 48.

(1) Osnivač zdravstvene ustanove mora prije izgradnje objekta i nabavke medicinske opreme kapitalne vrijednosti tražiti mišljenje Ministarstva radi procjene opravdanosti investicionog ulaganja.

(2) Kapitalna vrijednost je vrijednost objekata i opreme čiji je vijek trajanja duži od jedne kalendarske godine.

Član 49.

Zdravstvena ustanova prestaje sa radom u skladu sa zakonom.

VII ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Član 50.

Zdravstvene ustanove organizuju svoj rad kao zdravstvene ustanove primarnog, sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite, specijalizovane zdravstvene ustanove i ostale zdravstvene ustanove.

Član 51.

Ambulanta porodične medicine je zdravstvena ustanova u kojoj se promocijom zdravlja, sprečavanjem, suzbijanjem, ranim otkrivanjem, liječenjem bolesti i rehabilitacijom obezbjeđuje primarni nivo zdravstvene zaštite iz člana 36. ovog zakona, izuzev t. đ), e), ž), j) i l).

Član 52.

(1) U ambulanti porodične medicine radi tim porodične medicine.

(2) Prvi kontakt sa zdravstvenim sistemom građanin ostvaruje preko tima porodične medicine.

(3) Tim porodične medicine čini specijalista porodične medicine i najmanje dvije medicinske sestre – tehničari sa dodatnom edukacijom iz porodične medicine.

(4) Izuzetno od stava 3. ovog člana, tim porodične medicine može da čini specijalista druge grane medicine sa dodatnom edukacijom iz porodične medicine i najmanje dvije medicinske sestre – tehničari sa dodatnom edukacijom iz porodične medicine.

Član 53.

Više ambulanti porodične medicine, sa najviše deset timova porodične medicine, mogu se udružiti u grupnu praksu porodične medicine u cilju racionalnijeg poslovanja i funkcionalnije organizacije u pružanju zdravstvenih usluga primarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Član 54.

Stomatološka ambulanta je zdravstvena ustanova koja, putem jednog ili više doktora stomatologije, obezbjeđuje i provodi promociju zdravlja, sprečavanje, suzbijanje, rano otkrivanje i liječenje bolesti usta i zuba.

Član 55.

- (1) Dom zdravlja je javna zdravstvena ustanova koja se osniva za područje jedne ili više opština.
- (2) U domu zdravlja putem timova porodične medicine se obezbjeđuje zdravstvena zaštita po modelu porodične medicine.
- (3) U domu zdravlja se organizuje obavljanje poslova imunizacije, higijensko-epidemioloških poslova, poslova laboratorije (biohemijska, hematološka i stomatološka) i poslova dijagnostike.
- (4) U domu zdravlja se organizuje snabdijevanje lijekovima i medicinskim sredstvima ili se obezbjeđuje obavljanje tih poslova zaključivanjem ugovora sa apotekom.
- (5) U domu zdravlja se organizuje hitna medicinska pomoć i hitni sanitetski prevoz.
- (6) U domu zdravlja se organizuje preventivna i dječija stomatologija, a može se organizovati i opšta stomatologija
- (7) U domu zdravlja se mogu organizovati centar za fizikalnu rehabilitaciju u zajednici i centar za zaštitu mentalnog zdravlja.
- (8) U domu zdravlja se ne mogu organizovati ambulante za specijalističke konsultacije, osim ambulanti za specijalističke konsultacije iz pedijatrije i ginekologije.
- (9) U cilju obezbjeđenja dostupnosti konsultativno-specijalističkih usluga domovi zdravlja mogu organizovati posjete konsultanata – specijalista.
- (10) U domu zdravlja se može organizovati porodilište ako ispunjava propisane uslove.
- (11) U domu zdravlja se može organizovati nastava po ovlašćenju univerziteta.
- (12) U domu zdravlja se može obavljati naučnoistraživačka djelatnost za oblasti za koje je registrovan, u skladu sa zakonom.

Član 56.

- (1) Dom zdravlja je obavezan da planira, prati, analizira, ocjenjuje i izvještava o zdravstvenom stanju stanovništva područja koje pokriva.
- (2) Dom zdravlja je obavezan da koordinira rad zdravstvenih ustanova na primarnom nivou zdravstvene zaštite radi obezbjeđenja i pružanja zdravstvenih usluga u toku 24 časa.
- (3) Direktor doma zdravlja propisuje način koordinacije iz stava 2. ovog člana.

Član 57.

- (1) Apoteka je zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja snabdijevanje građana lijekovima i medicinskim sredstvima, davanje uputstva za njihovu pravilnu upotrebu i informisanje o lijekovima i medicinskim sredstvima.
- (2) Apoteka izrađuje magistralne i galenske lijekove.

(3) U apoteci se obavlja apotekarska djelatnost u skladu sa posebnim zakonom, smjericama i principima dobrih praksi.

Član 58.

(1) Specijalistička ambulanta je zdravstvena ustanova koja, putem jednog ili više specijalista iz jedne grane medicine ili stomatologije, obavlja promotivne, preventivne, dijagnostičke, terapijske, rehabilitacione i druge aktivnosti iz oblasti medicine odnosno stomatologije, izuzev bolničkog liječenja.

(2) Specijalistička ambulanta može organizovati posjete konsultanata – specijalista drugih grana medicine.

Član 59.

Specijalistički centar je zdravstvena ustanova koja, putem više specijalista različitih grana medicine ili stomatologije, obavlja promotivne, preventivne, dijagnostičke, terapijske, rehabilitacione i druge aktivnosti iz oblasti medicine odnosno stomatologije, izuzev bolničkog liječenja.

Član 60.

(1) Bolnica je zdravstvena ustanova prvog, drugog, trećeg ili četvrtog nivoa u kategorizaciji bolnica, koja obavlja specijalističko-konsultativno i bolničko liječenje svih populacionih i nozoloških grupa.

(2) Bolnica može obavljati specijalističko-konsultativno i bolničko liječenje određenih populacionih ili nozoloških grupa.

(3) Bolnica iz stava 2. ovog člana ne podliježe kategorizaciji.

(4) Stanja neposredne ugroženosti života, kao hitni slučajevi, direktno se primaju u bolnicu bez uputnice.

(5) Bolnica može obavljati naučnoistraživačku djelatnost za oblasti za koje je registrovana, u skladu sa zakonom.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju kriteriji za kategorizaciju bolnica.

Član 61.

(1) Bolnica može dobiti status univerzitetske bolnice koji dodjeljuje javni univerzitet.

(2) Pojedine organizacione cjeline bolnice mogu organizovati nastavu po ovlašćenju univerziteta.

Član 62.

(1) Zavod je zdravstvena ustanova koja se osniva za određenu populacionu ili nozološku grupu.

(2) Zavod prati i proučava stanje zdravlja u oblasti za koju je osnovan, obavlja stručnu djelatnost u oblasti za koju je osnovan, pruža stručno-metodološku pomoć drugim zdravstvenim ustanovama iz okvira svog djelokruga rada, vrši složena ispitivanja i liječenje oboljelih i povrijeđenih ili obavlja druge specijalizovane i visokospecijalizovane poslove, predlaže i preduzima mjere za unapređenje zdravstvene zaštite u oblasti za koju je osnovan.

(3) Zavod može organizovati nastavu po ovlašćenju univerziteta.

(4) Zavod može obavljati naučnoistraživačku djelatnost za oblasti za koje je registrovan, u skladu sa zakonom.

Član 63.

(1) Zavod za medicinu rada i sporta je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost u oblasti medicine rada i sporta.

(2) Djelatnost medicine rada i sporta obuhvata zaštitu i očuvanje zdravlja radnika i sportista u sigurnoj i zdravoj radnoj i sportskoj sredini.

(3) Na području specifične zdravstvene zaštite radnika i sportista Zavod za medicinu rada i sporta, nadležan je da:

- a) planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja radnika na radnom mjestu,
- b) planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja sportista (profesionalaca, amatera i rekreativaca),
- v) oblikuje doktrinu, standarde i metode rada pri ocjenjivanju zdravstvene sposobnosti i praćenju zdravstvenog stanja radnika na poslovima sa standardnim i posebnim uslovima rada, vozača svih vrsta motornih vozila (kopno, voda, vazduh),
- g) obavlja preglede radnika kod kojih je obavezna provjera zdravstvenog stanja i zdravstvene sposobnosti prema posebnim propisima i posebnim ovlašćenjima,
- d) ocjenjuje psihofizičku sposobnost lica čije radno mjesto zahtijeva nošenje vatrenog oružja,
- đ) prati, dijagnostikuje, liječi i proučava profesionalne bolesti, bolesti vezane za rad i sport, povrede, te pojave invaliditeta na radu i sportu,
- e) obavlja specijalističko-konsultativne poslove za timove porodične medicine,
- ž) vodi registar profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom,
- z) sudjeluje u predlaganju nomenklature dijagnostičkih i terapijskih postupaka, vezano uz specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika i sportista,
- i) prati i izučava sve faktore profesionalnih rizika i vrši njihovu identifikaciju, kategorizaciju i procjenu,
- j) sudjeluje u stručnom usavršavanju radnika iz područja medicine rada,
- k) sudjeluje u stručnom usavršavanju sportskih radnika i sportista,
- l) obavlja vještačenja u slučaju profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom i ocjene radne, poslovne, životne i sportske sposobnosti za potrebe suda i drugih institucija,
- lj) provodi prvostepeni i drugostepeni postupak ocjenjivanja radne, sportske i životne sposobnosti u skladu sa posebnim propisima i ovlašćenjima,
- m) provodi programe profesionalne orijentacije i profesionalne selekcije,
- n) može da vrši ocjenu privremene spriječenosti za rad, ocjenu stepena invalidnosti i druge specifične ocjene, po zahtjevu poslodavca i nadležnih institucija,
- nj) koordinira i stručno nadzire sve specijalističke ambulante medicine rada i sporta,
- o) organizuje edukaciju kadrova iz oblasti medicine rada i sporta i
- p) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima, kao i posebnim ovlašćenjima.

Član 64.

(1) Zavod za sudsku medicinu je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost u oblasti sudske medicine, odnosno sudsko-medicinske dijagnostike i ekspertize, na osnovu obdukcija umrlog za potrebe suda, medicinskog fakulteta i drugih lica.

(2) Zavod za sudsku medicinu obuhvata najmanje sudsko-medicinsku i hemijsko-toksikološku djelatnost, provjeru uspješnosti operativnih i drugih postupaka i sredstava liječenja, kao i provjeru ispravnosti postavljene dijagnoze.

(3) Zavod za sudsku medicinu obavlja:

a) medicinske usluge kao što su: dijagnostika, analize, hitne intervencije i drugo,

b) obdukcije tijela, vanjski pregledi posmrtnih ostataka i parcijalne obdukcije tijela na zahtjev pravosudnih i policijskih organa,

v) stručna pomoć nadležnim organima tokom obavljanja uviđaja na mjestu izvršenja najtežih krivičnih djela,

g) prikupljanje i analiza bioloških tragova svih vrsta,

d) medicinska vještačenja i

đ) edukaciju i obuku kadrova iz oblasti sudske medicine.

Član 65.

(1) Zavod za forenzičku psihijatriju je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost u oblasti forenzičke psihijatrije.

(2) Zavod za forenzičku psihijatriju obavlja:

a) medicinske i tehničke usluge kao što su: dijagnostika, liječenje, analize, hitne intervencije i drugo,

b) forenzičko-psihijatrijske ekspertize,

v) izvršenje obavezne mjere psihijatrijskog liječenja i čuvanja u ustanovi zatvorenog tipa i

g) edukaciju i obuku zdravstvenih radnika iz oblasti forenzičke psihijatrije.

Član 66.

(1) Zavod za ortopediju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost u oblasti ortopedije, fizikalne medicine, habilitacije i rehabilitacije.

(2) Zavod za ortopediju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju prati, proučava, ispituje metode, predlaže i primjenjuje mjere ranog otkrivanja, liječenja i rehabilitacije tjelesnih oboljenja, oštećenja i funkcionalnih ograničenja, a u cilju smanjenja ili sprečavanja onesposobljenosti.

(3) Zavod za ortopediju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju pored poslova iz st. 1. i 2. ovog člana obavlja i poslove:

a) hiperbarične medicine, balneoterapije, te proizvodnje, aplikacije i nabavke ortopedskih pomagala,

b) osnovnog obrazovanja djece na habilitaciji i rehabilitaciji, edukacije roditelja djece koja se nalaze na liječenju, edukacije kadrova za psihosocijalnu – edukativnu rehabilitaciju, te profesionalne orijentacije i razvrstavanja lica ometenih u fizičkom i psihičkom razvoju i

v) edukacije zdravstvenih radnika iz oblasti ortopedije, fizikalne medicine, rehabilitacije i rehabilitacije.

Član 67.

(1) Zavod za stomatologiju je zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja djelatnost iz oblasti stomatološke zdravstvene zaštite koja obuhvata preventivne, dijagnostičke, terapijske i rehabilitacione zdravstvene usluge.

(2) U Zavodu za stomatologiju se može obavljati specijalističko-konsultativna djelatnost iz oblasti stomatologije.

(3) Zavod za stomatologiju organizuje edukaciju zdravstvenih radnika iz oblasti stomatologije.

Član 68.

(1) Institut za javno zdravstvo je javna zdravstvena ustanova za oblast javnog zdravstva (u daljem tekstu: Institut).

(2) Institut obavlja socijalno-medicinsku, higijensko-ekološku, epidemiološku i mikrobiološku zdravstvenu djelatnost.

(3) Institut je nadležan da:

a) prati, procjenjuje i analizira zdravstveno stanje stanovništva,

b) prati i proučava zdravstvene probleme i rizike po zdravlje stanovništva,

v) obavlja aktivnosti na promociji zdravlja i prevenciji bolesti, te informiše stanovništvo o značaju očuvanja i unapređenja zdravlja,

g) izrađuje stručno-metodološka uputstva za očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva,

d) obavlja bakteriološke, parazitološke, virusološke, serološke, hemijske i toksikološke preglede i ispitivanja u vezi sa proizvodnjom i prometom životnih namirnica, vode, vazduha, predmeta opšte upotrebe, kao i djelimičnu dijagnostiku zaraznih i nezaraznih bolesti, koja pripada oblasti javnog zdravstva,

đ) planira, kontroliše i evaluira obavljanje poslova dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije,

e) vodi evidencije, zdravstvene statistike i obavlja istraživanja u oblasti javnog zdravstva,

ž) priprema godišnji izvještaj analize zdravstvenog stanja stanovništva i izvještava nadležne institucije, u skladu sa zakonom i međunarodnim obavezama,

z) obavlja određene poslove u sistemu monitoringa i evaluacije zdravstvenog sistema,

i) utvrđuje potrebne mjere u elementarnim i drugim većim nepogodama i nesrećama i provodi ih u saradnji sa drugim ustanovama,

j) obavlja kontrolu izvora jonizujućih i nejonizujućih zračenja, dozimetrijsku kontrolu profesionalno izloženih lica i laboratorijsku kontrolu radijacije, radionukleida u vazduhu, zemljištu, vodi i namirnicama,

k) obavlja edukaciju i osposobljava za zaštitu od zračenja,

l) obavlja edukaciju iz oblasti zdravstvenog menadžmenta i

lj) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

(4) Institut može organizovati nastavu po ovlašćenju univerziteta.

(5) Institut obavlja naučnoistraživačku djelatnost za oblasti za koje je registrovan, u skladu sa zakonom.

Član 69.

(1) Dom za zdravstvenu njegu je zdravstvena ustanova koja provodi kontinuiranu zdravstvenu i palijativnu njegu u stacionarnim uslovima.

(2) Dom za zdravstvenu njegu može organizovati pružanje usluga iz stava 1. ovog člana u kućnim uslovima.

Član 70.

Laboratorija je zdravstvena ustanova koja obavlja specijalizovane dijagnostičke usluge u oblasti hematologije, biohemije, imunologije, patohistologije i stomatologije, u skladu sa važećim ISO standardima.

Član 71.

Banka biološkog materijala je zdravstvena ustanova u kojoj se obavljaju poslovi obrade, testiranja, konzerviranja, karantina, skladištenja, čuvanja i distribucije ljudskih tkiva i ćelija, što je uređeno posebnim zakonom.

Član 72.

Banka matičnih ćelija je zdravstvena ustanova u kojoj se obavljaju poslovi obrade poslovi obrade, testiranja, konzerviranja, karantina, skladištenja, čuvanja i distribucije matičnih ćelija, što je uređeno posebnim zakonom.

VIII ORGANI ZDRAVSTVENE USTANOVE

Član 73.

(1) Organi zdravstvene ustanove su direktor i upravni odbor.

(2) Direktora i upravni odbor ustanove imenuje i razrješava osnivač zdravstvene ustanove, u skladu sa zakonom i statutom, uz zastupljenost oba pola.

(3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, imenovanje i razrješenje direktora zdravstvene ustanove, čiji je osnivač lokalna samouprava vrši se uz mišljenje ministra.

(4) Nadležnost organa, broj članova upravnog odbora, te postupak imenovanja i razrješenja se utvrđuje aktom o osnivanju i statutom zdravstvene ustanove.

(5) Organ zdravstvene ustanove koju osniva fizičko lice je direktor.

Član 74.

(1) Statut zdravstvene ustanove utvrđuje djelatnost, nadležnost organa, unutrašnju organizaciju, upravljanje, poslovanje, uslove za imenovanje i razrješenje direktora i upravnog odbora, kao i druga pitanja značajna za rad ustanove.

(2) Saglasnost na statut zdravstvene ustanove daje osnivač, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Član 75.

Stručna tijela zdravstvene ustanove su:

- a) kolegijum i
- b) etički odbor.

Član 76.

(1) Kolegijum je stručno tijelo koje razmatra suštinska pitanja u vezi primjene doktrinarnih stavova iz djelatnosti zdravstvene ustanove.

(2) Kolegijum se organizuje u zdravstvenoj ustanovi iz čl. 55, 60, 62. i 68. ovog zakona.

(3) Sastav i rad kolegijuma se uređuje statutom zdravstvene ustanove.

Član 77.

(1) Etički odbor je stručno tijelo koje prati pružanje i provođenje zdravstvene zaštite na načelima profesionalne etike i deontologije.

(2) Direktor zdravstvene ustanove imenuje etički odbor na prijedlog stručnog kolegijuma.

(3) Etički odbor se organizuje u zdravstvenoj ustanovi iz čl. 55, 60, 62. i 68. ovog zakona.

(4) Članovi etičkog odbora se imenuju iz reda zaposlenih zdravstvenih radnika u zdravstvenoj ustanovi i građana koji žive ili rade na teritoriji za koju je zdravstvena ustanova osnovana, uz zastupljenost oba pola.

(5) Postupak za izbor i razrješenje, broj članova i mandat etičkog odbora se uređuje statutom zdravstvene ustanove.

(6) Etički odbor donosi poslovnik o radu.

Član 78.

Zadaci etičkog odbora zdravstvene ustanove su:

a) prati i analizira primjenu načela profesionalne etike i deontologije u obavljanju zdravstvene djelatnosti,

b) daje saglasnost za provođenje naučnih istraživanja, oglada, kao i kliničkih ispitivanja lijekova i medicinskih sredstava u zdravstvenoj ustanovi, odnosno prati njihovo provođenje,

v) razmatra stručna pitanja i daje mišljenja u vezi sa uzimanjem dijelova ljudskog tijela u medicinske i naučno-nastavne svrhe, u skladu sa zakonom,

g) razmatra stručna pitanja i daje mišljenja u vezi sa primjenom tretmana za liječenje neplodnosti postupcima biomedicinski potpomognutim oplodnjem, u skladu sa zakonom,

d) prati i analizira etičnost odnosa između zdravstvenih radnika i pacijenata, posebno u oblasti davanja saglasnosti pacijenta za predloženi medicinski tretman,

đ) prati, analizira i daje mišljenja o primjeni načela profesionalne etike u prevenciji, dijagnostici, liječenju, rehabilitaciji, istraživanju, kao i o uvođenju novih zdravstvenih tehnologija i

e) razmatra druga etička pitanja u obavljanju djelatnosti zdravstvene ustanove.

IX ORGANIZOVANJE RADA, RADNO VRIJEME I ŠTRAJK U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU

Član 79.

- (1) Zdravstvene ustanove iz čl. 55, 60, 65, 66. i 69. i zavod za transfuzijsku medicinu su obavezne obezbijediti zdravstvenu zaštitu 24 časa.
- (2) Izuzetno, Fond će posebnom odredbom u ugovoru o finansiranju obavezati i druge zdravstvene ustanove da obezbijede zdravstvenu zaštitu 24 časa.
- (3) Zdravstvene ustanove koje ne obezbjeđuju zdravstvenu zaštitu 24 časa ne mogu imati radno vrijeme kraće od osam časova.
- (4) Obezbjedenje zdravstvene zaštite u toku 24 časa podrazumijeva rad u jednoj, dvije ili više smjena, dvokratno radno vrijeme, pripravnost ili dežurstvo u skladu s potrebama stanovništva i oblicima pružanja zdravstvenih usluga.
- (5) Dežurstvom iz stava 4. ovog člana se smatra poseban oblik rada radnika u zdravstvenoj ustanovi nakon isteka redovnog radnog vremena.
- (6) Pripravnošću iz stava 4. ovog člana se smatra poseban oblik rada, kada radnik ne mora biti prisutan u zdravstvenoj ustanovi, ali mora biti dostupan radi pružanja hitne medicinske pomoći.
- (7) Naknada za rad u dežurstvu i pripravnosti se propisuje posebnim zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.

Član 80.

Radnik koji je zaključio ugovor o radu sa punim radnim vremenom može bez saglasnosti poslodavca, zaključiti ugovor o radu sa još jednim poslodavcem za rad do polovine punog radnog vremena, pod uslovom da se radno vrijeme radnika kod tih poslodavaca vremenski ne podudara i da se ne radi o obavljanju poslova iz člana 113. Zakona o radu – Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 55/07).

Član 81.

U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u zdravstvenim ustanovama se primjenjuju odredbe Zakona o radu – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 55/07) ako ovim zakonom nije drugačije regulisano.

Član 82.

Zaposleni u zdravstvenoj ustanovi imaju pravo na štrajk u skladu sa posebnim zakonom.

X ZDRAVSTVENI RADNIK I ZDRAVSTVENI SARADNIK

Član 83.

- (1) Zdravstveni radnik je lice sa stečenim visokim i srednjim obrazovanjem iz naučne oblasti biomedicine i zdravstva, koji neposredno pruža zdravstvene usluge, a može se baviti nastavnim, pedagoškim i naučnim radom.
- (2) Zdravstveni saradnik je lice sa stečenim visokim i srednjim obrazovanjem drugih struka, koji obavlja određene poslove u funkciji zdravstvene djelatnosti.

Član 84.

(1) Zdravstveni radnik iz člana 83. stav 1. obavlja zdravstvenu djelatnost ako ima odgovarajuće obrazovanje, položen stručni ispit i licencu nadležne zdravstvene komore.

(2) Zdravstveni saradnik obavlja određene poslove u funkciji zdravstvene djelatnosti ako ima odgovarajuće obrazovanje i položen stručni ispit.

Član 85.

Strani državljanin koji ima odgovarajuće obrazovanje iz zdravstvene djelatnosti, može biti u ugovornom odnosu sa zdravstvenom ustanovom, prema propisima koji uređuju radni odnos stranca u Republici uz nostrifikaciju diplome i licencu nadležne komore.

Član 86.

(1) Lice iz člana 83. obavlja pripravnički staž u trajanju 12 mjeseci za visoku stručnu spremu, a šest mjeseci za srednju stručnu spremu.

(2) Pripravnički staž se izvodi po odobrenom programu, kroz praktični rad i pod neposrednim nadzorom ovlaštenog zdravstvenog radnika, odnosno zdravstvenog saradnika koji je proveo najmanje tri godine u struci.

(3) O izvođenju pripravničkog staža vodi se evidencija.

(4) Ministar pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 3. ovog člana.

(5) Po isteku pripravničkog staža, zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik obavezan je položiti stručni ispit u roku od tri mjeseca.

Član 87.

(1) Stručni ispit se polaže poslije završenog visokog i srednjeg obrazovanja i obavljenog pripravničkog staža.

(2) Stručni ispit se polaže pred komisijom koju imenuje ministar.

(3) Rješenjem ministra o imenovanju članova komisije utvrđuje se i naknada za rad komisije.

(4) Troškove za polaganje stručnog ispita snosi podnosilac zahtjeva, koji čine prihod budžeta Republike.

(5) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova polaganja stručnog ispita.

(6) Ministar pravilnikom propisuje program i postupak polaganja stručnog ispita.

Član 88.

(1) Zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik je obavezan da stalno prati savremena dostignuća u medicini i da se usavršava u svom radu.

(2) Zdravstvena ustanova je obavezna da obezbijedi kontinuirano usavršavanje zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika.

Član 89.

- (1) Specijalizacija zdravstvenog radnika i zdravstvenog saradnika sa visokim obrazovanjem je poseban vid stručnog usavršavanja koji se organizuje u cilju osposobljavanja za obavljanje specijalističkih poslova u određenoj oblasti zdravstvene zaštite.
- (2) Supspecijalizacija zdravstvenog radnika i zdravstvenog saradnika sa položenim specijalističkim ispitom je poseban vid stručnog usavršavanja koji se organizuje u cilju osposobljavanja za obavljanje supspecijalističkih poslova u određenoj oblasti zdravstvene zaštite.
- (3) Ministar donosi program specijalizacije i supspecijalizacije.

Član 90.

- (1) Ministar rješenjem utvrđuje srednjoročni Plan specijalizacija i supspecijalizacija na osnovu Plana ljudskih resursa iz člana 4. ovog zakona.
- (2) Ministar ovlašćuje zdravstvenu ustanovu u kojoj se obavlja specijalizacija i supspecijalizacija.
- (3) Zdravstvena ustanova ili medicinski fakultet u sastavu univerziteta podnosi zahtjev za specijalizaciju ili supspecijalizaciju Ministarstvu.
- (4) Na osnovu srednjoročnog Plana specijalizacija i supspecijalizacija iz stava 1. ovog člana, ministar donosi rješenje o odobravanju specijalizacije ili supspecijalizacije.
- (5) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova obavljanja staža i polaganja specijalističkog i supspecijalističkog ispita.
- (6) Troškove obavljanja specijalističkog i supspecijalističkog staža snosi podnosilac zahtjeva iz stava 3. ovog člana.

Član 91.

Zdravstveni radnik koji ima visoko obrazovanje može specijalizirati i supspecijalizirati iz naučne oblasti biomedicine i zdravstva.

Član 92.

Zdravstveni saradnik koji ima visoko obrazovanje može specijalizirati i supspecijalizirati iz naučne oblasti koja je vezana za zdravstvo.

Član 93.

- (1) Specijalistički i supspecijalistički ispit se polaže pred komisijom koja ima najmanje tri člana.
- (2) Ministar rješenjem imenuje komisiju iz stava 1. ovog člana sa liste stručnjaka koju predlaže medicinski fakultet i utvrđuje naknadu za rad komisije.
- (3) Troškove polaganja specijalističkog i supspecijalističkog ispita snosi podnosilac zahtjeva iz člana 90. stav 3, koji čini prihod budžeta Republike.
- (4) Ministar pravilnikom propisuje program i postupak polaganja specijalističkog ili supspecijalističkog ispita, uslove koje moraju ispunjavati zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik za dobijanje specijalizacije ili supspecijalizacije, mentorstvo, obrazac specijalističkog i supspecijalističkog indeksa, dužinu trajanja i način obavljanja staža, prestanak i prekid obavljanja staža i obrazac diplome o položenom specijalističkom ili supspecijalističkom ispitu.

Član 94.

(1) Kontinuirana edukacija je poseban vid stručnog usavršavanja zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika koja se organizuje radi sticanja znanja i vještina u cilju praćenja i primjene savremenih naučnih dostignuća.

(2) Ministar pravilnikom propisuje vrste kontinuirane edukacije, program, dužinu trajanja, ustanove i udruženja koja mogu provoditi kontinuiranu edukaciju.

Član 95.

(1) Zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik koji je stekao specijalizaciju i supspecijalizaciju u drugim zemljama može obavljati zdravstvenu djelatnost specijaliste i supspecijaliste ako mu je diploma o položenom specijalističkom, odnosno supspecijalističkom ispitu nostrifikovana i ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

(2) Ministar rješenjem imenuje članove komisije za nostrifikaciju diplome o položenom specijalističkom, odnosno supspecijalističkom ispitu i utvrđuje naknadu za rad komisije.

(3) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova za nostrifikaciju diplome o položenom specijalističkom, odnosno supspecijalističkom ispitu.

(4) Troškove nostrifikacije diplome specijalističkog i supspecijalističkog ispita snosi podnosilac zahtjeva, koji čine prihod budžeta Republike.

(5) Ministar pravilnikom propisuje postupak nostrifikacije diplome iz stava 1. ovog člana.

Član 96.

(1) Zdravstvenom radniku sa visokim obrazovanjem može se dodijeliti naziv primarijus.

(2) Ministar pravilnikom propisuje uslove i postupak za dodjelu naziva primarijus.

XI SERTIFIKACIJA I AKREDITACIJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Član 97.

(1) Sertifikacija u smislu ovog zakona je propisan postupak kojim se ocjenjuje i potvrđuje da zdravstvena ustanova zadovoljava unaprijed definisane i objavljene standarde sigurnosti u procesu pružanja zdravstvene zaštite.

(2) Sertifikacija je obavezna za sve zdravstvene ustanove i vrši se svake četiri godine po unaprijed definisanom i objavljenom programu.

(3) Sertifikacione standarde razvija i revidira Agencija za sertifikaciju, akreditaciju i unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

(4) Ministar, na prijedlog Agencije, donosi Program sertifikacije zdravstvenih ustanova (u daljem tekstu: Program).

(5) Ministar, na prijedlog Agencije, donosi standarde za sertifikaciju zdravstvenih ustanova.

Član 98.

- (1) Agencija provodi postupak sertifikacije zdravstvene ustanove.
- (2) Zdravstvena ustanova za koju Agencija utvrdi da ispunjava unaprijed utvrđene i objavljene standarde za sertifikaciju stiče status sertifikovane ustanove.
- (3) Ministar, na osnovu izvještaja Agencije, rješenjem potvrđuje sertifikaciju zdravstvene ustanove.
- (4) Zdravstvena ustanova kojoj nije izdato rješenje iz stava 3. ovog člana ne može obavljati zdravstvenu djelatnost.
- (5) Ministar pravilnikom propisuje postupak za sertifikaciju zdravstvenih ustanova i sadržaj Registra sertifikovanih ustanova.

Član 99.

- (1) Rješenje iz člana 98. stav 3. podliježe reviziji poslije isteka roka od četiri godine od dana dostavljanja istog.
- (2) Po isteku roka iz stava 1. ovoga člana, postupak sertifikacije se ponavlja prema usvojenom Programu.
- (3) Ministarstvo vodi Registar sertifikovanih ustanova.
- (4) Spisak sertifikovanih ustanova se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srpske“ svake godine u decembru mjesecu.

Član 100.

- (1) Akreditacija u smislu ovog zakona je postupak kojim se ocjenjuje i potvrđuje da zdravstvena ustanova zadovoljava unaprijed definisane i objavljene akreditacione standarde.
- (2) Akreditacija je dobrovoljna i vrši se na zahtjev zdravstvene ustanove.
- (3) Akreditacione standarde razvijaju i revidiraju strukovna udruženja zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika, te predstavnici zdravstvenih ustanova u saradnji sa Agencijom.
- (4) Ministar, na prijedlog Agencije, donosi akreditacione standarde.

Član 101.

- (1) Zahtjev za sticanje akreditacije zdravstvena ustanova podnosi Agenciji.
- (2) Agencija provodi postupak akreditacije zdravstvene ustanove.
- (3) Akreditaciju stiče zdravstvena ustanova za koju Agencija utvrdi da ispunjava utvrđene standarde za određenu oblast zdravstvene zaštite.
- (4) Agencija izdaje potvrdu o akreditaciji zdravstvene ustanove.
- (5) Ministar pravilnikom propisuje postupak za akreditaciju zdravstvene ustanove.

Član 102.

- (1) Potvrda iz člana 101. stav 4. ovog zakona može da se odnosi na:
  - a) zdravstvenu ustanovu i

b) organizacionu jedinicu zdravstvene ustanove.

(2) Potvrda se izdaje na određeni vremenski period a najduže do pet godina.

(3) Po isteku perioda iz stava 2. ovoga člana, postupak akreditacije se može ponoviti na zahtjev zdravstvene ustanove.

(4) Agencija vodi Registar akreditovanih ustanova.

(5) Spisak akreditovanih ustanova objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ svake godine u decembru mjesecu.

Član 103.

(1) Agencija je javna ustanova koju osniva Republika.

(2) Osnivanje, organizacija i organi upravljanja Agencije uređuju se Zakonom o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/07).

Član 104.

(1) Sredstva potrebna za finansiranje rada Agencije se ostvaruju:

a) iz budžeta Republike,

b) ugovorom sa Fondom,

v) pružanjem usluga zdravstvenim ustanovama iz oblasti akreditacije i unapređenja kvaliteta u zdravstvu i

g) drugih izvora.

(2) Provođenje programa sertifikacije javnih ustanova se finansira iz budžeta Republike i sredstava Fonda.

Član 105.

(1) Zdravstvena ustanova je obavezna uspostaviti, razvijati i održavati unutrašnji sistem stalnog poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga.

(2) Za realizaciju obaveza iz stava 1. ovog člana, zdravstvena ustanova iz čl. 55, 60, 63, 64, 65, 66, 67. i 68. je obavezna uspostaviti organizacionu jedinicu za uvođenje, praćenje i poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga.

(3) Agencija prati i vrednuje indikatore kvaliteta zdravstvene zaštite i pruža stručnu podršku zdravstvenim ustanovama u praćenju i unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite.

(4) Ministar pravilnikom propisuje indikatore kvaliteta, način praćenja i evaluacije kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite u zdravstvenim ustanovama.

Član 106.

(1) Zdravstvena ustanova izvrsnosti je ustanova koja u cjelini ili u jednoj organizacionoj jedinici primjenjuje najnovija medicinska dostignuća u prevenciji, dijagnostici, terapiji i rehabilitaciji, i koja se inovativnim pristupom i realizacijom razvojnih projekata izdvaja od drugih ustanova iste djelatnosti.

(2) Ministar rješenjem proglašava zdravstvene ustanove izvrsnosti.

XII POSEBNE ODREDBE

Član 107.

U privatnim zdravstvenim ustanovama se ne mogu pružati zdravstvene usluge iz sljedećih oblasti:

- a) transplantacije,
- b) transfuzijske medicine,
- v) sudske medicine,
- g) socijalne medicine,
- d) higijene,
- đ) epidemiologije,
- e) hitne medicinske pomoći,
- ž) obdukcije i utvrđivanja uzroka smrti,
- z) forenzičke psihijatrije,
- i) citogenetike i
- j) mikrobiologije.

Član 108.

(1) Organi, tkiva i ćelije, kao dijelovi ljudskog tijela, mogu se uzimati i presađivati (transplantacija) drugim licima, ako je to medicinski opravdano i ako su ispunjeni uslovi propisani zakonom.

(2) Način, postupak i uslovi za uzimanje i presađivanje organa, tkiva i ćelija, kao dijelova ljudskog tijela, odnosno liječenje neplodnosti postupcima biomedicinski potpomognute oplodnje utvrđuju se posebnim zakonom.

Član 109.

(1) Visokoškolska ustanova zdravstvene struke može preuzimati tijela, organe i tkiva umrlih i identifikovanih lica radi izvođenja praktične nastave:

- a) ako je umrlo lice, za života, u pisanom obliku, zavještalo svoje tijelo u svrhu izvođenja praktične nastave i
- b) uz saglasnost porodice.

(2) Zavještanje, u smislu stava 1. tačka a) ovog člana, predstavlja izjava o zavještanju tijela, koja je ovjerena u sudu i u kojoj je naveden izvršilac zavještanja.

Član 110.

(1) Visokoškolska ustanova zdravstvene struke neće preuzimati tijelo lica umrlog od zarazne bolesti, kao i tijelo na kome su nastupile izražene postmortalne promjene koje onemogućavaju fiksiranje odnosno balsamovanje.

(2) Visokoškolska ustanova zdravstvene struke obavezuje se da sa tijelom umrlog lica postupa dostojanstveno, da ga koristi isključivo radi izvođenja praktične nastave, te da će ga nakon završetka nastave sahraniti o sopstvenom trošku.

(3) Ministar pravilnikom propisuje postupanje sa tijelom umrlog lica radi izvođenja praktične nastave.

Član 111.

(1) Za svako umrlo lice se utvrđuje vrijeme i uzrok smrti.

(2) Vrijeme i uzrok smrti se utvrđuje pregledom umrlog, obdukcijom ili pregledom medicinske dokumentacije.

Član 112.

(1) Za lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi, uzrok smrti utvrđuje nadležni doktor te ustanove.

(2) Za lice umrlo izvan zdravstvene ustanove uzrok smrti utvrđuje doktor kojeg je odredila lokalna samouprava.

(3) Za lice iz stava 2. ovog člana uzrok smrti se utvrđuje najkasnije u roku od 12 časova po prijemu prijave smrti.

(4) Posmrtni ostaci lica umrlog u toku sanitetskog prevoza iz jedne u drugu zdravstvenu ustanovu se predaju u prvoj lokalnoj samoupravi koja ima organizovanu mrtvačnicu, o čemu se pribavlja pismena potvrda od odgovornog lica lokalne samouprave, a o postupku se izvještava direktor zdravstvene ustanove iz koje je pacijent upućen.

(5) Ministar pravilnikom propisuje postupak utvrđivanja smrti lica.

Član 113.

(1) U slučaju da doktor koji utvrđuje uzrok smrti lica ustanovi ili posumnja da je smrt nastupila od zarazne bolesti, obavezan je o tome obavijestiti nadležnog zdravstveno-sanitarnog inspektora, a o nasilnoj smrti obavezan je obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove.

(2) U slučaju da doktor iz člana 112. stav 2. ne može utvrditi tačan uzrok smrti obavezan je zatražiti obdukciju kod nadležne ustanove.

Član 114.

(1) Nadležni organ lokalne samouprave određuje potreban broj doktora za utvrđivanje uzroka i vremena smrti za lica umrla van zdravstvene ustanove.

(2) Lokalna samouprava obezbjeđuje sredstva iz svog budžeta za rad doktora iz stava 1. ovog člana.

Član 115.

(1) Radi utvrđivanja uzroka smrti obavlja se obdukcija tijela umrlog lica.

(2) Obdukcija se obavezno obavlja:

a) kada postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi s izvršenjem krivičnog djela,

b) kada je lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi, a nije utvrđen uzrok smrti,

v) kada to zahtijevaju epidemiološki i sanitarni razlozi,

- g) na zahtjev člana uže porodice umrle osobe,
- d) na zahtjev nadležnog istražnog organa i
- đ) na zahtjev doktora koji utvrđuje uzrok smrti.

(3) Troškove obdukcije iz stava 2. ovog člana snosi:

- a) pod t. a) i d) nadležno ministarstvo,
- b) pod tačkom b) zdravstvena ustanova,
- v) pod t. v) i đ) lokalna samouprava i
- g) pod tačkom g) podnosilac zahtjeva.

(4) Direktor zdravstvene ustanove u kojoj je nastupila smrt lica, na prijedlog rukovodioca organizacione jedinice, podnosi zahtjev za obdukciju.

(5) Ministar pravilnikom propisuje postupak obavljanja obdukcije.

Član 116.

(1) Nakon što je smrt utvrđena, umrlo lice se sahranjuje u roku od 24 do 48 časova.

(2) Izuzetno, na osnovu rješenja zdravstveno-sanitarnog inspektora ili sudije za prethodni postupak, sahrana se može obaviti prije ili poslije utvrđenog roka.

(3) Preuzimanje umrlih lica iz zdravstvene ustanove i prevoz posmrtnih ostataka mogu obavljati pravna i fizička lica registrovana za obavljanje pogrebne djelatnosti uz saglasnost člana porodice ili ovlašćenog lica.

Član 117.

Zdravstvena ustanova je obavezna uspostaviti sistem upravljanja medicinskim otpadom u skladu sa važećim ISO standardima i propisima koji regulišu zaštitu životne sredine.

Član 118.

(1) Zdravstvenu komoru osnivaju zdravstveni radnici, u skladu sa zakonom.

(2) Osnivanje, nadležnost i rad zdravstvene komore je propisan Zakonom o zdravstvenim komorama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 35/03).

Član 119.

(1) Pod zdravstvenim tehnologijama u smislu ovog zakona se podrazumijevaju proizvodi za zdravlje koje je proizvela industrija za opštu upotrebu, tehnika, oprema, hemijske i biološke supstance, koje su posebno proizvedene za upotrebu u zdravstvenom sektoru.

(2) Zdravstvene tehnologije podrazumijevaju i sve zdravstvene metode i postupke koji se mogu koristiti u cilju unapređivanja zdravlja ljudi, u prevenciji, dijagnostici i liječenju bolesti i povreda i rehabilitaciji, a obuhvataju sve bezbjedne, kvalitetne, efikasne i efektivne lijekove, medicinska sredstva i medicinske procedure.

(3) Ministar pravilnikom propisuje uvođenje i upravljanje zdravstvenim tehnologijama, kao i uspostavljanje i održavanje baze podataka.

Član 120.

(1) Prije nabavke medicinske opreme kojom se uvodi nova zdravstvena tehnologija, zdravstvena ustanova je obavezna da prethodno pribavi saglasnost Ministarstva.

(2) Pod novom zdravstvenom tehnologijom, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se zdravstvena tehnologija koja se po prvi put uvodi za korišćenje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 121.

(1) Alternativna medicina, u smislu ovog zakona, obuhvata tradicionalne i alternativne metode i postupke dijagnostike, liječenja i rehabilitacije (u daljem tekstu: alternativna medicina), koji blagotvorno utiču ili koji bi mogli blagotvorno uticati na čovjekovo zdravlje ili njegovo zdravstveno stanje i koji u skladu sa važećom medicinskom doktrinom nisu obuhvaćeni zdravstvenim uslugama.

(2) Ministar pravilnikom propisuje metode, postupke i davanje saglasnosti za obavljanje alternativne medicine iz stava 1. ovog člana u zdravstvenim ustanovama.

Član 122.

Zdravstvena ustanova je obavezna da vodi medicinsku dokumentaciju i dostavlja individualne, zbirne i periodične izvještaje u skladu sa posebnim zakonom.

Član 123.

(1) Pravnom i fizičkom licu je zabranjeno reklamiranje obavljanja zdravstvene djelatnosti.

(2) Ministar pravilnikom propisuje način i sadržaj oglašavanja zdravstvene ustanove.

XIII FINANSIRANJE ZDRAVSTVENE USTANOVE

Član 124.

Zdravstvena ustanova može ostvariti finansijska sredstva od:

- a) Fonda,
- b) budžeta Republike i lokalne samouprave,
- v) osiguravajućih organizacija,
- d) korisnika zdravstvene zaštite,
- đ) nastavne i naučnoistraživačke djelatnosti i
- e) drugih izvora.

Član 125.

(1) Fond ugovara pružanje zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama na osnovu zdravstvenog stanja stanovništva, broja i starosne strukture stanovništva, stepena urbanizacije, razvijenosti i saobraćajne povezanosti pojedinih područja, jednake dostupnosti zdravstvene zaštite, potrebnog obima zdravstvenih usluga i ekonomskih mogućnosti.

(2) Fond dostavlja Ministarstvu na saglasnost Plan ugovaranja po nivoima zdravstvene zaštite za osigurana lica.

XIV NADZOR

Član 126.

Nadzor nad provođenjem Zakona obuhvata aktivnost kojom se utvrđuje da li zdravstvena ustanova, zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik koji obavlja zdravstvenu djelatnost, radi u skladu sa propisima, dostignućima savremene medicine i drugih nauka i da li za takav rad postoje odgovarajući uslovi.

Član 127.

Nadzor nad radom zdravstvenih ustanova obuhvata:

- a) unutrašnji nadzor,
- b) stručni nadzor,
- v) nadzor nad zakonitošću rada i akata i
- g) inspeksijski nadzor.

Član 128.

- (1) Zdravstvena ustanova obavezno provodi unutrašnji nadzor.
- (2) Zdravstvena ustanova propisuje način obavljanja unutrašnjeg nadzora opštim aktom.

Član 129.

Poseban oblik unutrašnjeg nadzora iz člana 128. ovog zakona se ostvaruje putem jedinice za kontinuirano unapređenje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga u zdravstvenoj ustanovi iz čl. 55, 60, 63, 64, 65, 66, 67. i 68. ovog zakona.

Član 130.

- (1) Stručni nadzor se obavlja redovno i kontinuirano, a vanredni stručni nadzor ako za to postoje posebni razlozi.
- (2) Zahtjev za vanredni stručni nadzor može postaviti Fond, nadležna zdravstvena komora, zdravstveno-sanitarni inspektor, zaposleni u zdravstvenoj ustanovi i građanin koji nije zadovoljan dobijenom zdravstvenom uslugom i njegova porodica.
- (3) Ministar cijeni opravdanost zahtjeva i odlučuje o vanrednom stručnom nadzoru.

Član 131.

- (1) Ministarstvo obavlja stručni nadzor preko komisija ili pojedinaca sa liste eksperata.
- (2) Ministar rješenjem imenuje listu eksperata za obavljanje stručnog nadzora.
- (3) Po obavljenom stručnom nadzoru, pojedinac ili Komisija podnosi izvještaj o nađenom stanju i predlaže mjere koje treba preduzeti ako takvo stanje nije zadovoljavajuće.
- (4) Ministar donosi rješenje sa rokom za provođenje mjera iz stava 1. ovog člana.
- (5) Ministar može privremeno zabraniti rad zdravstvene ustanove, odnosno dijela zdravstvene ustanove, ukoliko u predviđenom roku ne provede naložene mjere.

Član 132.

U vanrednom stručnom nadzoru ne mogu učestvovati lica sa nižim stručnim zvanjem od najvišeg stručnog zvanja koje ima zaposleni u čijoj se organizacionoj jedinici vrši vanredni stručni nadzor.

Član 133.

Nadzor nad zakonitošću rada i akata zdravstvene ustanove obavlja Ministarstvo preko komisija koje imenuje ministar iz reda državnih službenika, u skladu sa zakonom.

Član 134.

Inspekcijски nadzor u obavljanju zdravstvene djelatnosti se vrši u skladu sa Zakonom o inspekcijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 113/05 i 1/08).

XV STRUČNE KOMISIJE MINISTARSTVA

Član 135.

(1) Etički komitet prati pružanje i provođenje zdravstvene zaštite na načelima profesionalne etike i deontologije.

(2) Ministar, uz mišljenje zdravstvenih komora, imenuje predsjednika i članove Etičkog komiteta, uz zastupljenost oba pola.

(3) Ministar, uz mišljenje zdravstvene komore, razrješava predsjednika i članove Etičkog komiteta.

(4) Etički komitet ima pet članova koji se biraju iz reda istaknutih stručnjaka koji imaju značajne rezultate u radu i doprinos u oblasti zdravstvene zaštite, profesionalne etike zdravstvenih radnika i humanističkih nauka.

(5) Mandat članova Etičkog komiteta traje četiri godine.

(6) Etički komitet donosi poslovnik o radu.

(7) Sredstva za rad Etičkog komiteta se obezbjeđuju u budžetu Ministarstva.

Član 136.

Nadležnosti Etičkog komiteta su:

a) prati primjenu načela profesionalne etike i deontologije zdravstvenih radnika u obavljanju zdravstvene djelatnosti na teritoriji Republike,

b) koordinira rad etičkih odbora u zdravstvenim ustanovama,

v) prati provođenje naučnih istraživanja i kliničkih ispitivanja lijekova i medicinskih sredstava u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Republike,

g) daje mišljenje o spornim pitanjima koja su od značaja za provođenje naučnih istraživanja, ogleda, kao i kliničkih ispitivanja lijekova i medicinskih sredstava u zdravstvenim ustanovama u Republici,

d) prati provođenje odluka i razmatra stručna pitanja u vezi sa postupkom uzimanja dijelova ljudskog tijela u medicinske i naučno-nastavne svrhe u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Republike, u skladu sa zakonom,

đ) prati provođenje odluka i razmatra stručna pitanja u vezi sa primjenom mjera za liječenje neplodnosti postupcima biomedicinski potpomognutim oplodnjem, u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Republike, u skladu sa zakonom,

e) podnosi godišnji izvještaj ministru o provođenju naučnih istraživanja i kliničkih istraživanja lijekova i medicinskih sredstava u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Republike, kao i o uočenim problemima, nedostacima i primjedbama na rad etičkih odbora u zdravstvenim ustanovama i

ž) razmatra i druga pitanja profesionalne etike i deontologije u provođenju zdravstvene zaštite.

Član 137.

(1) Ministar može imenovati komisiju za pojedinu oblast zdravstvene djelatnosti radi izrade i usklađivanja stručnih prijedloga.

(2) Članovi komisije su istaknuti stručnjaci koji imaju značajan doprinos u radu i razvoju određene oblasti zdravstvenog sistema Republike.

(3) Komisija može biti stalna ili povremena.

(4) Mandat članova stalne komisije traje četiri godine.

(5) Stalna komisija donosi poslovnik o radu.

(6) Sredstva za rad komisije iz stava 3. ovog člana se obezbjeđuju u budžetu Ministarstva.

XVI KAZNENE ODREDBE

Član 138.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 100.000 KM kazniće se pravno lice za prekršaj ako:

a) ne izvrši obaveze obezbjeđenja zdravstvene zaštite zaposlenih (član 10),

b) povrijedi ljudska prava i vrijednosti u ostvarivanju zdravstvene zaštite (član 17),

v) uskrati stranom državljaninu ili licu bez državljanstva zdravstvenu zaštitu (član 18),

g) uskrati građaninu pristup uslugama u postupku korišćenja zdravstvene zaštite (član 19),

d) uskrati građaninu uvid u listu čekanja (član 19),

đ) uskrati građaninu slobodan izbor zdravstvene ustanove (član 20),

e) uskrati informaciju pacijentu u vezi njegovog zdravlja (član 22),

ž) uskrati informaciju o troškovima liječenja (član 22),

z) uskrati ili obavi medicinski tretman suprotno propisanom (član 24),

i) obavi medicinski tretman bez saglasnosti (član 25),

j) obavi medicinski tretman suprotno volji pacijenta (član 26),

k) obavi medicinski ogled bez pristanka pacijenta (član 28),

- l) obavi ogled u zdravstvenoj ustanovi u privatnom vlasništvu (član 28),
- lj) ugrozi privatnost i povjerljivost ličnih informacija (član 29),
- m) ugrozi privatnost tokom pružanja zdravstvenih usluga (član 30),
- n) ne podnese zahtjev za utvrđivanje stručne greške (član 32),
- nj) uskrati uvid u medicinsku dokumentaciju (član 33),
- o) obavlja zdravstvenu djelatnost suprotno propisanim uslovima (član 45),
- p) ne pribavi mišljenje Ministarstva za izgradnju objekta i nabavku medicinske opreme (član 48),
- r) ne formira etički odbor (član 77),
- s) ne obezbijedi zdravstvenu zaštitu u toku 24 časa (član 79),
- t) primi na rad zdravstvenog radnika ili zdravstvenog saradnika bez saglasnosti ustanove u kojoj je zaposlen sa punim radnim vremenom (član 80),
- ć) obavlja zdravstvenu djelatnost suprotno propisanim uslovima (član 84),
- u) obavlja zdravstvenu djelatnost suprotno propisanim uslovima (član 85),
- f) obavlja specijalističku zdravstvenu djelatnost suprotno propisanim uslovima (član 95),
- h) obavlja djelatnost bez rješenja o sertifikaciji (član 98),
- c) ne uspostavi unutrašnji sistem stalnog poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga (član 105),
- č) pruža zdravstvene usluge suprotno propisanom (član 107),
- dž) ustupi tijelo umrlog radi izvođenja praktične nastave suprotno propisanom (čl. 108. i 109),
- š) preuzme tijela lica suprotno propisanom (član 110),
- aa) ne utvrdi vrijeme i uzrok smrti (član 111),
- ab) utvrdi smrt suprotno propisanom načinu i postupku (član 112),
- av) ne obavijesti nadležni organ ili ne zatraži obdukciju radi utvrđivanja tačnog uzroka smrti (član 113),
- ag) ne izvrši obdukciju ili ne podnese zahtjev za obdukciju (član 115),
- ad) vrši obdukciju suprotno propisanom postupku (član 116),
- ađ) dozvoli preuzimanje tijela ili prevoz posmrtnih ostataka licima koja nisu registrovana za obavljanje pogrebne djelatnosti ili bez saglasnosti člana porodice ili ovlašćenog lica (član 116),
- ae) ne uspostavi sistem upravljanja medicinskim otpadom (član 117),
- až) ne pribavi saglasnost Ministarstva za upotrebu nove zdravstvene tehnologije (član 120),
- az) uvede metod ili postupak alternativne medicine bez saglasnosti Ministarstva (član 121),

ai) ne vodi medicinsku dokumentaciju ili evidenciju ili ne dostavlja individualne, zbirne i periodične izvještaje (član 122),

aj) naruči ili reklamira obavljanje zdravstvene djelatnosti suprotno propisima (član 123),

ak) ne donese opšti akt o unutrašnjem nadzoru (član 128),

al) ne formira jedinicu za kontinuirano unapređenje kvaliteta (član 129),

alj) ne provede mjere koje propiše ministar (član 131) i

am) ne podnese zahtjev za sertifikaciju zdravstvene ustanove (član 145).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 20.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. t. b), v), g), d), đ), e), ž), z), i), j), k), l), lj), m), nj), o), t), h), ć), u), f), č), dž), š), aa), ab), av), ag), ad), ađ), az), ai) i aj) kazniće se zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM.

(4) Za prekršaj iz člana 34. t. g) i d) kazniće se pacijent ili lice u pratnji pacijenta novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.000 KM.

(5) Za prekršaj iz stava 1. tačka o) ovog člana, pravnom licu može se uz izrečenu novčanu kaznu izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja zdravstvene djelatnosti (član 45).

XVII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 139.

Zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik koji je stekao obrazovanje prije stupanja na snagu ovog zakona i lice čije je školovanje u toku, pripravnički staž i polaganje stručnog ispita će obaviti u skladu sa Pravilnikom o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 19/93, 28/01 i 34/04).

Član 140.

Specijalistički i supspecijalistički staž započet prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona obaviće se u skladu sa tim propisima.

Član 141.

Do donošenja podzakonskih akata utvrđenim ovim zakonom primjenjivaće se akti koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 142.

(1) Narodna skupština Republike Srpske će u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti srednjoročnu Strategiju iz člana 4. ovog zakona.

(2) Vlada će u roku od 90 dana od dana usvajanja Strategije donijeti Akcioni plan iz člana 4. ovog zakona.

Član 143.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike, programe i planove kojima propisuje:

- a) referalni sistem zdravstvene zaštite (član 40),
- b) uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za osnivanje zdravstvene ustanove, način utvrđivanja uslova za obavljanje djelatnosti i visinu troškova (član 45),
- v) sadržaj i način vođenja Registra zdravstvenih ustanova (član 46),
- g) kriterije za kategorizaciju bolnica (član 60),
- d) evidencija o izvođenju pripravničkog staža (član 86),
- đ) program, postupak i troškove polaganja stručnog ispita (član 87),
- e) plan i program specijalizacija i supspecijalizacija (član 93),
- ž) provođenje kontinuirane edukacije (član 94),
- z) postupak nostrifikacije diplome (član 95),
- i) postupak za dodjelu naziva primarijus (član 96),
- j) program sertifikacije zdravstvenih ustanova (član 97),
- k) standarde za sertifikaciju zdravstvenih ustanova (član 97),
- l) postupak za sertifikaciju zdravstvenih ustanova (član 98),
- lj) sadržaj i način vođenja Registra sertifikovanih ustanova (član 98),
- m) akreditacione standarde (član 100),
- n) postupak akreditacije zdravstvenih ustanova (član 101),
- nj) indikatore kvaliteta, način praćenja i evaluaciju kvaliteta i sigurnosti zdravstvene zaštite (član 105),
- o) kriterije za proglašenje zdravstvene ustanove izvrsnosti (član 106),
- p) postupanje sa tijelom umrlog radi izvođenja praktične nastave (član 110),
- r) postupak utvrđivanja smrti (član 112),
- s) postupak obavljanja obdukcije (član 115),
- t) postupanje sa tijelom pacijenta umrlog u toku sanitetskog prevoza (član 112),
- ć) uvođenje i upravljanje zdravstvenim tehnologijama (član 119),
- u) primjenu metoda, postupaka i davanja saglasnosti za obavljanje alternativne medicine (član 121),
- f) način i sadržaj oglašavanja zdravstvene ustanove (član 123) i
- h) Plan ljudskih resursa za zdravstveni sistem Republike (član 4).

Član 144.

(1) Zdravstvena ustanova će uskladiti svoju organizaciju, rad i opšte akte sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Zdravstvene ustanove koje obavljaju zdravstvenu djelatnost podnijeće zahtjev za sertifikaciju u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Zdravstvene ustanove koje poslije stupanja na snagu ovog zakona, dobiju rješenje iz člana 45. ovog zakona, obavezne su podnijeti zahtjev za sertifikaciju u roku od godinu dana od dana pravosnažnosti rješenja.

Član 145.

(1) Do uspostavljanja modela porodične medicine na području Republike, poslove primarne zdravstvene zaštite iz člana 52. ovog zakona obavljaju i doktori medicine, najkasnije do 31. decembra 2012. godine.

(2) Doktori medicine iz stava 1. ovog člana su obavezni da završe specijalizaciju iz porodične medicine najkasnije do 31. decembra 2012. godine.

(3) Domovi zdravlja će organizaciju ambulanti za specijalističke konsultacije uskladiti sa modelom porodične medicine najkasnije do 31. decembra 2010. godine.

(4) Izuzetno, zdravstvene ustanove u kojima rade zdravstveni radnici iz stava 1. ovog člana podnijeće zahtjev za sertifikaciju najkasnije u roku od godinu dana nakon isteka roka iz stava 2. ovog člana.

Član 146.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 18/99, 58/01 i 62/02).

Član 147.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-1599/09

Datum: 09. novembar 2009. godine